Lajittelu-neuvontaa ja ympäristö-kasvatusta – Yhdeltä luukulta

Kaisa Halme, viestinnän asiantuntija, kaisa.halme@kivo.fi

KIVO

KIVO ja kuntien jätelaitokset

Suomen Kiertovoima ry KIVO

- Kuntien alueellisten jätelaitosten edunvalvoja ja yhdyskuntajätehuollon kehittäjä
- Perustettu vuonna 1996
- **Yhdistämme** yli 5 miljoonaa suomalaista kiertotalouden voimaksi
- **Vaikutamme**, koska kiertotalous edellyttää tekoja ja mahdollisuuksia
- **Ymmärrämme**, miten kiertotalous syntyy koko maan kattavalla osaamisella
- **Valmennamme** kiertovoiman tekijät

KIVO

Kuntien jätelaitokset

KIVO

Laajaa ja vaikuttavaa neuvonta- ja ympäristö-kasvatustyötä

KIVO

Ammattilaisjoukko liikkeellä

- Vuosittain (ennen koronaa)
  - Noin **5200** eri kokoista neuvonta**tilaisuutta** eri puolilla Suomea
  - Kohdataan kasvokkain noin **140 000** eri ikäistä asukasta
  - Päätoimisia **neuvojia tai ympäristökouluttajia 45**
  - Noin **290** oman toimen ohella neuvovia

- Ostopalvelut ja yhteistyökumppanit

KIVO

Neuvonnan lähtökohdat ja tavoitteet

- Lakisääteistä jätelaitoksille, Jätelaki 93 §: *Kunnan on järjestettävä neuvontaa, tiedotusta ja valistusta 32 §:ssä tarkoitetussa toiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseksi ja jätehuollon asianmukaiseksi toteuttamiseksi.*
- Tärkeimpänä kohderyhmänä alakouluikäiset (myös kummikoulut), mutta kaiken ikäisille asukkaille omat sisällöt ja materiaalit.

Neuvonnan lähtökohdat ja tavoitteet

- Jätehierarkian mukaiset tavoitteet:
  - Jätteen synnyn ehkäisy, vastuullinen kuluttaminen, ekotehokkuus, kestävä kehitys, ympäristö- ja asennekasvatus
  - Uudelleenkäyttö, elinkaaren pidentäminen: huoltaminen ja korjaaminen
  - Lajitteluneuvonta, paikallisten jätehuoltopalvelujen esittely
  - Jätemateriaalien kierrätys- ja hyödyntämistietous, kiertotalous

KIVO

Monin kielin ja kuvin

- Kaikkialla neuvontaa saa suomeksi
- Kaksikielisillä alueilla suomeksi ja ruotsik
- Vähintään osa materiaalista englanniksi lähes kaikilla.
- Etenkin kasvukeskuksissa neuvontakielivalikoima laajenee jatkuvast Lajittelu- ja palveluneuvonnan materiaalit tuotetaan jo useammalla kielellä.
- Käytämme myös piirroksia, valokuvia, piktogrammeja

KIVO

Keinot ja menetelmät

KIVO

Faktaa ja fiktiota

- Kaikki neuvonta- ja ympäristökasvatustieto perustuu koeteltuun ja neutraaliin tietoon
- Emme markkinoi
- Draaman keinot käytössä
- Pelillisyys aktivoi monia
- Lajittelun ja kierrätyksen yhteys ilmastonlämpenemiseen ja ympäristönsuojeluun suhteutetaan
- Vaikuttavuutta kiloista, tonneista, euroista, lukumääristä…
- Tekemistä, kokeilemista, havainnointia, opettelua, näkemistä, oivaltamista, haistamista

KIVO

Esimerkkejä neuvonta- ja ympäristökasvatus-työn muodoista

- Keskustelevat luennot
- Asiantuntijan pitämä oppitunti
- Jätejengi
- Nukketeatteri
- Nettipeli
- Tutustumiskäynnit tai kiertoajelu jätekeskuksiin
- Jätebingo
- Tietovisa
- Jätetyöpaja
- Roskarastit
- Jäteselviytyjät kaikille 4-luokkalaisille
- Kisoja tapahtumissa
- Siivoustempaukset
- Lajittelukampanjat
- Arvonnat
- Teemaviikot
- Vähäjätteiset synttärikutsut 3-ja 4-luokkalaisille
- Lajittelutanssimatto
- Snapchatkisa
- Elinkaaritarinoita
- Teatteri
- Romuorkesteri cd: lauluja ja leikkejä päiväkoti-ikäisille
- SimShop -ostossimulaattori

KIVO

Esimerkkejä tarjonnasta

- Tilauksesta räätälöidyt sisällöt kouluille, oppilaitoksille, päiväkodeille, taloyhtiöille, yhteisöille ja yrityksille.
- Materiaalia verkkosivuilla tai Seppo-pelialustalla
- Jätelaitoksilta lainattavaa materiaalia, esim.: jätejengi, vaarallisen jätteen pakopeli, puuhapaketit, lajittelusetti, muistipeli, mysteerilaatikko
- Kummikouluille oppitunteja, teemapäiviä, jätehuollon neuvontaa ja ohjausta
- Video-, juliste- tai piirustuskilpailuja

Esimerkkejä tarjonnasta

KIVO

Kampanjoinnilla huomio tärkeimpiin asioihin

Muutos tai huomattavan tärkeä asia ansaitsee kampanjan

- Valmistautuminen orgaanisen aineen kaatopaikkauskieltoon (2016) ja siirtyminen jätteen energiahyödyntämiseen: **Tuikkujahti**
- **Vaarallisen jätteen kampanjat** 2011 ja 2018-19
- **Rakasta joka murua** –biojätekampanja 2020-2021
- Osallistuminen muiden jätehuollon vastuuorganisaatioiden kampanjoihin materiaalia jakamalla tai teemaa esillä pitämällä. Esim. syksyllä -21 **Zombiakkukampanja**

Yhdessä enemmän

- www.kierrätys.info
- www.vaarallinjate.fi
- www.biojäte.info

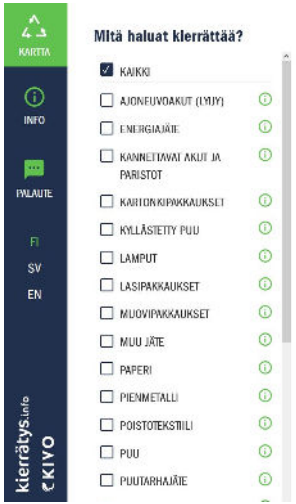

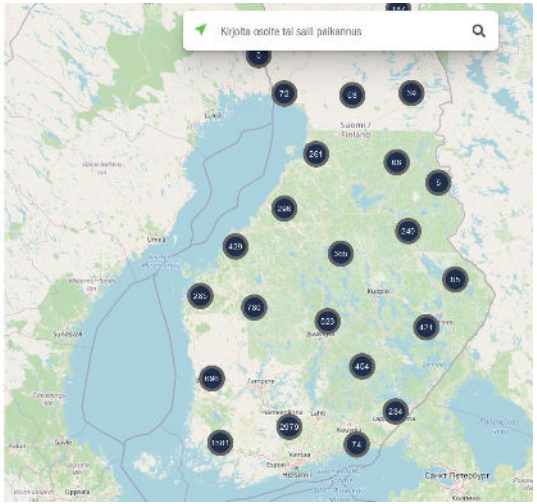

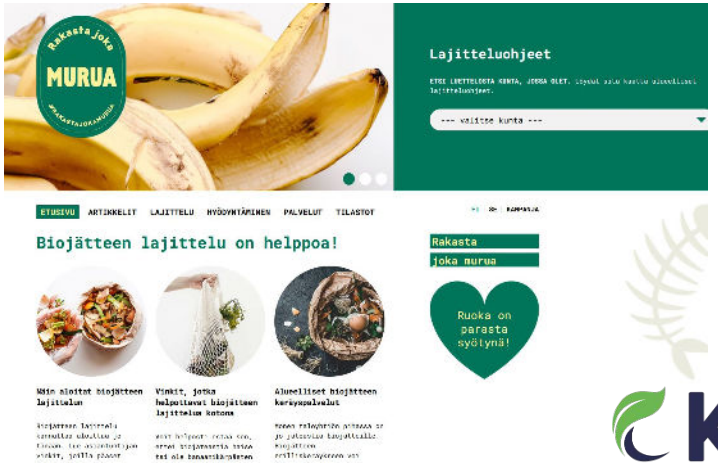

KIVO

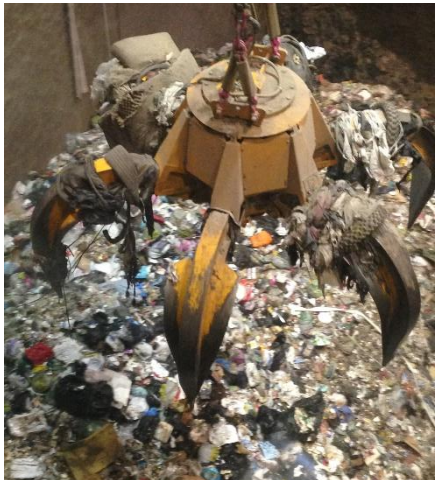

Valtakunnallista, alueellista ja paikallista

KIVO

Kaikki neuvot eivät päde kaikkialla

- Valtakunnallista lajitteluneuvontaa voi antaa vain tuottajavastuujätteissä (esim. pakkaukset ja sähkölaitteet), vaarallisissa jätteissä ja poistotekstiilissä.
- Erot esimerkiksi seka- ja biojätteiden lajittelu- ja palveluneuvonnassa johtuvat mm. eri alueilla käytössä olevista jätehuoltojärjestelmistä sekä jätteen käsittelymenetelmistä.
- Ohjeita, neuvontaa, materiaaleja ja muuta palvelua asukkaiden lajitteluun on siksi syytä hakea oman alueen jätelaitokselta.
- Elinkeinoelämän ja esimerkiksi tapahtumien jätehuolto neuvoineen on hankittava yksityisiltä yrityksiltä.

KIVO

Tulossa

Laki ja vastuutoimijat kehittävät alaa

- Uusi jätelaki parhaillaan eduskunnan käsittelyssä
- Kierrätysasteen nosto koko Suomen yhteinen tavoi
- Poistotekstiili uusi kuntavastuullinen jätelaji. Uuden oppiminen vaatii tiedon levittämistä ja omaksumista
- Kuntien jätelaitosten neuvonta- ja ympäristökasvatustyö entistä paremmin esiin:

Kierrätysvalmennus on kuntien jätelaitosten neuvonta- ja kasvatustyötä jätteiden vähentämiseksi ja niiden hyödyntämiseksi. Treenaamme yhdessä kierrätyslihaksia, jotta meillä kaikilla riittää viisautta ja tahtoa toimia arjessa fiksusti ja ympäristöä säästäen.

Annamme luotettavaa ja maksutonta opastusta monin keinoin päiväkodeissa, kouluissa, tapahtumissa ja eri viestintäkanavissa. Sen avulla suomalaiset ovat oppineet jo kierrättämään, mutta pitkäjänteinen valmennus jatkuu ja jalostuu – sillä ympäristö on kestävyyslaji.

Kiitos mielenkiinnostanne!

KIVO yhdistää yli
5 miljoonaa suomalaista
kiertotalouden
ainutlaatuiseksi voimaksi

Lisätietoja: kaisa.halme@kivo.fi

KIVO